

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вінницький національний технічний університет¹

Анотація

У роботі розглядається актуальність та поточний стан реалізації концепції професійної підготовки майбутніх фахівців інженерних спеціальностей у закладах вищої освіти на засадах дуальної освіти.

Ключові слова: фахівець, роботодавець, ЗВО, дуальна освіта.

Вступ

Наразі ринкові відносини змушують виробництво до тенденції швидкого темпу змін технологій та обладнання, що, в свою чергу, обумовлює постійні зміни вимог роботодавців до випускників ЗВО. А тому набуває особливої актуальності проблема підготовки освіченого, з належними компетенціями фахівця, здатного до постійного оновлення знань та практичних навичок, професійної мобільності і швидкої адаптації до змін ринкових умов, виробничих відносин та технологій. Саме дуальне навчання є тією моделлю, яка найкраще придатна для подолання диспропорції між теоретичною та практичною підготовкою майбутніх фахівців.

Результати дослідження

Професійна підготовка майбутніх фахівців інженерних спеціальностей є динамічним організаційно-педагогічним процесом, який характеризується тенденцією переходу від навчальної до особистісної парадигми професійної діяльності, орієнтованої на формування у здобувачів їх професійної компетентності, психологічної готовності до праці та здатності до навчання і самовдосконалення упродовж життя.

Використання дидактичних методів дуального навчання передбачає створення оптимальних умов для самостійного оволодіння навчальним матеріалом, забезпечує позитивну мотивацію, професійну спрямованість, формує уміння самостійно вчитися та самостійно організувати будь-яку практичну діяльність. Практична підготовка майбутніх фахівців у контексті дуальної форми здобуття вищої освіти має передбачати не тільки теоретичні основи дисциплін, що вивчаються у технічних ЗВО, але й озброєння студентів практичними знаннями, формування їхньої професійної культури, що дозволить усвідомлено реалізувати свободу вибору оптимального варіанта змісту й технології власної діяльності. Значну роль у формуванні соціальних і професійних мотивів відіграє цілеспрямоване професійне виховання здобувачів. Поєднання навчальної діяльності з виробничою вирішує відразу кілька важливих завдань: працюючи на робочому місці, здобувач краще професійно адаптується та швидше свідомо сприймає свою майбутню виробничу діяльність; його становлення як особистості та спеціаліста з року в рік з першого по четвертий курси проходить під керівництвом наставників від підприємства, які працюють з ним. Отож, необхідною і найважливішою передумовою формування цілісної особистості майбутніх фахівців інженерних спеціальностей є організація навчального процесу на засадах інтеграції навчання з науково-дослідною та експериментальною роботою.

В Україні дуальне навчання пілотували впродовж 2015-2017 років. Перший випуск трьох експериментальних груп показав рівень працевлаштування – до 97%. На 12-17% зросла якість навчання, співпраця з роботодавцями стала більш стійкою та взаємовигідною. Рівень зацікавленості роботодавців у залученості до підготовки здобувачів ще на етапі їх навчання

свідчить про потенціал розвитку дуальної форми здобуття освіти, особливо з технічних спеціальностей. Наступним кроком упровадження дуальної освіти в Україні було розпорядження Кабінету міністрів України про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти від 19 вересня 2018 року № 660-р. А у поточному 2020/2021 навчальному році професійну освіту за дуальною формою здобувають вже 12 395 осіб. Найбільша кількість здобувачів, які навчаються за дуальною формою освіти, у закладах Хмельницької (877 осіб), Львівської (807), Вінницької (529) областей та м. Києва (464). Коли в березні 2020 року був запроваджений загальнонаціональний карантин з метою запобігання поширенню COVID-19, закладам, які навчають учнів за дуальною формою рекомендували перевести таких учнів на дистанційне навчання. Серед ресурсів, які підприємство могло надавати для підготовки – онлайн-платформи, навчальні фільми, інструкції підприємств тощо.

Висновки

Підсумовуючи вищезазначене, варто наголосити на тому, що лише докорінні зміни в організації освітнього процесу, які передбачатимуть значну практичну складову навчального навантаження, виконання якої відбуватиметься на сучасному виробництві відповідно до навчального плану, дозволить досягти здобувачам вищої освіти належного рівня необхідних універсальних та професійних компетенцій, достатніх для розв'язання відповідного класу задач. Таким чином, необхідність втілення в освітню діяльність концептуальної моделі оптимізації навчального процесу на основі принципів дуальної освіти є наразі безальтернативною, враховуючи значний розрив у матеріально-технічному потенціалі університетів і сучасних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Косарук О. М. Професійна підготовка майбутніх фахівців інженерних спеціальностей на засадах інтеграції навчання з виробництвом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Косарук Олена Миколаївна. – Вінниця, 2019. – 339 с.
2. Дуальна форма здобуття освіти у закладах вищої та фахової передвищої освіти очима роботодавців [Електронний ресурс]. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/dualna-forma-zdobuttya-osviti-u-zakladah-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osviti-ochima-robotodavciv>.
3. В. Мізерний. Дуальна освіта в контексті інтеграції навчання з виробництвом. – Тези НТК професорсько-викладацького складу ВНТУ. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – с. 460.

Булига Юрій Володимирович – к. т. н., доцент кафедри галузевого машинобудування, директор Інституту інтеграції навчання з виробництвом, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: ybulyha@gmail.com.

Косарук Олена Миколаївна – к. пед. н., старший викладач кафедри інтеграції навчання з виробництвом, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: lena.menzul@gmail.com.

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN ENGINEERING SPECIALTIES IN THE CONTEXT OF THE DOUBLE FORM OF HIGHER EDUCATION

Abstract

The relevance and current state implementation of professional training concept realization in higher educational institutions on the basis of double education is considered.

Keywords: specialist, employers, universities, double education.

Bulyha Yuriy V. – Ph. D., Associate Professor, Associate Professor with Department of Industrial Engineering, Director of Institute for Training and Production Integration, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Kosaruk Olena M. – Ph. D., senior lecturer Training and Production Integration, Vinnytsia national technical university, Vinnytsia.